

F R I F A G B E V E G E L S E
organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 17.

5. årgang.

27. april 1945.

Hordaland
Counties
17th - 18th
the rise
of the
middle
class

Norges frigjøring.

Utenriksminister Edens hilsen til Norge i anledning 9. april innholdt bl.a. følgende setning: "Vi må regne med at det ennå kan bli tunge timer innen landet er endelig frigjort". Noe slikt forbhold innholdt ikke hilse-
nen til Danmark og formtjellen er ingen tilfeldighet. Eden regner med at tyskerne vil føre en siste desperat kamp i den norske "fjellfestningen". Denne muligheten og de eventuelle mottrekk som kan tenkes, diskuteres sta-
dig livligere både i svensk og anglosaksisk presse. For oss nordmenn blir spørsmålet mer og mer dominerende etter hvert som den tyske motstanden opp-
hører på kontinentet.

Bet er ikke tvil om at ledende tyske og norske nazister lengst har truf-
ket forberedelser til å "forsvare" Norge på liknende måte som de har planer
om å holde en fjellfestning i de bayerske alper etter at alle andre fron-
ter er opphört å eksistere. Alle kjenner til de befestningsarbeider og and-
re militære forberedelser som tyskerne i den siste tiden har foretatt så
vel i Osloområdet som på en rekke andre steder utover i landet. Det påstås
at tyskerne nå også har flere fly i Norge enn noen gang før. Tunge våpen
skal likeledes være transportert hit i de siste månedene. Ca. 300 ubåter og
hetydelige rester av den tyske krigsmarine har søkt tilflukt langs Norges
kyst. Broer, fabrikker og kaianlegg er underminert. Kort sagt. En total
krig med dens totale ødeleggelse er forberedt. - Imidlertid er det jo ikke
helt sikkert at alt går slik som de ledende nazister ønsker. Blant de 200
250.000 tyske soldater som enda oppholder seg i vårt land, er det så vidt
vi vet meget få SS-soldater. Når hele Tyskland er besatt, vil neppe krigs-
lysten blandt Wehrmechtsoldatene være særlig stor. Og enda mindre vil den
bli om det lykkes å ta naziregjeringen med Hitler i spissen, tilfange. -
Allikevel - vi må alle være forberedt på det verste!

Både fordi vi ikke kan regne med å få slutt på det tyske herredømmet
i Norge alene og fremfor alt fordi det gjelder å vinne en hurtig seier for
å hindre ødeleggelsene, trenger vi i høy grad hjelp utenfra, helst både fra
øst og vest. Hvilke planer og muligheter våre allierte i vest har for å gi
oss en effektiv hjelp, vet vi ikke. Hurtig hjelp kan vi sannsynligvis bare
få pr. fly. En invasjon sjøveien vil antakelig kreve flere ukers forberedel-
ser. Fra øst - fra Sverige - er mulighetene for å organisere en omfattende
militær bistand teknisk sett atskillig enklere. Tretser som står den nor-
ske regjering nær har derfor i en redegjøring henvetet at Sverige bør mobili-
sere størst mulige styrker med henblikk på en invasjon i Norge. Det presi-
senter i redegjøringen at det er meget om å gjøre at det handles hurtig. -
Et bestemt forlydende sier at den svenske riksdag allerede idag, fredag,
skal ta stilling til dette viktige spørsmålet på et lukket møte. Noe blankt
avslag tror vi ikke riksdagen vil vedta. Nazidiktaturet er også Sveriges
fiende. Titusener svensker er som nordmennene beredt til å bekjempe det med
våpen i hånd.

Ingen britisk samlingsregjering etter krigen.

Churchill oppførde i forleden på det konservative partis kongress arbeiderpartiets ministre til å gå med i en samlingsregjering etter krigen. Arbeidsminister Bevin har i en tale skarpt avvist dette forslaget. Han be-
tegnet det som en hån mot demokratiet om regjeringen ved neste valg skulle
enes om offisielt godkjente kandidater. Bevin uttalte at han frivillig hadde
støttet Churchill som nasjonens leder i krig, men han hadde aldri støttet
ham i hans egenkap av formann for de konservative. Bevin angrep videre da
konservative for deres svake holdning mot nazistene før krigen. De hadde
vært villige til å slutte en handel med Hitler og hans håndlangere. De hadde
også vist manglende evne og vilje til å løse beskjæftigelsesproblemet.

Fra Danmark:

Ca. 10.000 dansker sittet innesperret i Gestapos fengsler i Danmark eller i tyske konsentrasjonsleirer (hvis de ikke nå er befridd). - Ca. 1/3 av Danmarks handelsflåte er gått tapt under krigen; 1.400 danske sjømenn og fiskere har mistet livet på grunn av krigshandlinger. - Schalburgligaen i Danmark (nazistenes terrororganisasjon) har helt på mål å ødelegge verdier for 100 millioner kroner. - Tallet på nye tilfelle av syfilis er steget fra 400 i 1940 til 4.000 i 1944, gommor fra 7.000 til 23.000. - Tallet på tyske flykninger i Danmark er nå ca. 30.000. - Danmarks samlede tilgodehavender Tyskland var ved årsskiftet 7 milliarder kroner - d.v.s. et år nasjonalinntekt. - Det finnes ca. 100 frie aviser i Danmark.

Den nye tsjekkoslovakiske regjering.

Etter president Benesj tilbakvenden til Tsjekkoslovakia har den tidligere tsjekkoslovakiske minister i Moskva, sosialdemokraten Fierlinger, dannet en ny regjering som består av 16 tsjekkere og 6 slovakere. Av tsjekkerne er 3 katolikker, 3 sosial-nasjonale (Benesj parti), 3 sosialdemokrater, 3 kommunister, 2 partiløse og 2 generaler. Av slovakere er 3 demokrater og 3 kommunister. Utanriksministeren Jau Masaryk er partiløs.

Regjeringen erkänner at en vil fortsette krigen til Tysklands endelige nederlag. Den tsjekkoslovakiske her skal utdannes med den røde her som forbillede og i nært samarbeid med den. Utanrikspolitikken skal bygge på allians med Sovjetunionen. Når det gjelder å straffe Tyskland og fastsette skadeserstatninger og nye grenser, vil den samarbeide mest mulig intimt med Sovjetunionen og andre slaviske og demokratiske folk.

Fra H.L.

RØDT LYS FOR AT

Den nazistiske AT-ledelsen har besluttet å samle tusenvis av norsk ungdom i leirer i sommer. Noen steder er innkallinger alt begynt.

Du norske gutt og jente som nå blir utkommandert: For landets og din egen skyld: Husk orden fra Hjemmefrontens Ledelse: Du skal ikke møte til arbeidstjeneste i år!

Det store spørsmål for alle nordmenn idag er dette: Hvordan vil slutten på krigen bli her i landet? Hva vil de '200 tusen tyskere' i Norge foreta seg før de blir tvunget til å legge ned våpene? Vår militære overkommando har sagt fra så alvorlig som den kan at i de nærmeste ukene kan vi komme til å bli utsatt for de hardeste prøvelsene under hele krigen. Vi ser dessuten hvordan tyskerne overalt, også her i Norge planmessig forbereder seg på kamp. Vi må være klar over hva som kan komme til å hende.

I denne situasjonen er det landsevik om gutter og jenter lar seg samle i militære leirer rundt omkring i landet. AT-ledelsen vet ingen ting om hvor krigen kan komme til å rase. Men vi vet om hele det høyere AT-befalet at det tilhører NS-partiet, som står på tyskernes side i krigen.

Innkalling til AT er mobilisering for fienden og AT-uniformen er en fiendtlig uniform. Forstår du hva det betyr å befinner seg i fiendtlig uniform når frigjøringskampen pågår? Pass på så du ikke kommer i en situasjon som du ikke ønsker å komme i. Ver vaken! - Krigens lover er ubønnhørlig strenge. De strøk av landet som gjør minst motstand mot AT, vil nå komme i den farligste stilling. Det skal både foreldre og ungdom huske på når innkallingsordren kommer.

Norske gutter og jenter: **NÅTT AT IÅR!** Det er ordrer fra Hjemmefrontens Ledelse. Den som handler mot ordren, utsetter seg for den største fare og skal etterpå stå til ansvar som parolebryter.

Hold sammen, samråd deg med andre som er innkalt. Lytt etter gode råd og følg dem!

VÆR STERK

GJØR ANDRE STERKE.

F r o n t s i t u a s s i o n e n .

I det øyeblikk dette skrives er det ikke stort mer igjen av Adolf Hitlers Tredje Rike enn 2 - 3 forrevne og gruslagte provinser. Det eneste som er igjen av det Tyskland som nazistene voldtak i 1933 er en stripe i nord og en del av området sør for Donau. Praktisk talt alle tyske byer av betydning er på de allierte hender, og de få som er igjen er lagt i aska og umiddelbart truet. Russerne har nå besatt over halvparten av Stor-Berlin og byen er helt avskåret fra omgivelsene.

Sammensmeltingen av de russiske og vestallierte tropper antas nå å være et faktum, selv om den offisielle melding ennå ikke er kommet. Og det er her ikke bare tale om langt framskutte panserkiler. Det er massive styrker fra begge sider som slutter opp med hverandre på bred front langs Elben fra Dresien i sør til Wittenberg i nord. Og bredden øker fra time til time. Om få dager vil de allierte fra øst og vest ha kontakt med hverandre over en front på ca. 200 km. Det som da vil gjøsst i selve Tyskland blir å rydde Østersjø- og Nordsjökysten og rense Bayern. Den første delen av oppgaven vil sikkert ikke by på større vansker. Terrenget her er typisk egnet for panserfremstøt og det antas at tyskerne har svekket denne fronten betraktelig til fordel for det håpløse forsvarer av Berlin. Oppgaven i sør vil ganske sikkert by på atskillig større hindringer. Det påstas at tyskerne for lang tid siden så fram til muligheten av å føre en forsvarskrig i de bayerske alper. Med henblikk på dette skal det her være samlet atskillige forråd og utsynligget sterke pinnsvinstillinger. Terrenget er her glimrende egnet for forsvarskrig. På den annen side har utvilsomt den allierte fremrykking fra vest skjedd med en hurtighet som helt har kulekastet de tyske planene. Det er derfor sannsynlig at det hverken er blitt tid eller anledning til å trekke større troppemasser sørover. At de allierte allerede har overskredet Donau på flere steder og har nådi Augsburg på vei mot München tyder på at det tyske forsvarer heller ikke i sør vil kunne forlenge krigen med så mange dager. Spørsmålet blir da om de tyske styrkene i Böhmen-Mähren og Østerrike kan holde stand. Disse har også forstålene av et utmerket forsvarsterreng, men på den annen side må en ta i betraktning at store deler av befolkningen i disse områdene er fiendtligsinnet og til dels aktivt vil støtte de allierte. Sammenruddet i Tyskland vil også utvilsomt taue på disse troppenes moral; og de siste russiske fremstøtene til Brno og vestover i Østerrike har gjort deres strategiske stilling betydelig ugunstigere. Selv om spredte styrker vil kunne holde fast gående en tid oppo i fjellene, betyr dette neppe syndig hverken for krigens varighet eller avslutning.

De siste ukene har den allierte aktiviteten også i Italia øket kraftig, og fremgangen er betydelig. Troprene strømmer nå over Po og tyskerne er også her på full retrett mot fjellene. Italienske partisanner yter stor hjelp og fangetallet går opp i tusener.

Det viser til at det allierte flyvåpen ikke har stor tro på at Hitler befinner seg i Berlin. Onsdag var de over Berchtesgaden og nærmeste omegn. I vid omkrets ble hele området pløyet opp med 6 tons bomber.

Kort utenriksnytt:

Reuter melder at 1.200 mennesker dør av sult i Rotterdam hver måned. Allierte fly skal kaste ned mat til de 4.5 mill. sultende hollendere i det tyskbesatte Vest-Holland. - Japans nye premierminister uttalte 8. april i en radiotale bl.a.: "Vår keisertrones grunnvoller ryster. Hvis ikke stillingen kon ventes til vår fordel, har vi ingen grunn til optimisme". -- Den tsjekkiske regjering vil utvise alle sudetyskere som ikke klart har bekjempet nazismen. - Fra London melder at norske motortorpedbåter i de siste 6 - 8 måneder har sekket 100.000 tonn tysk tonnasje. 10.000 englosaksiske soldater er utdannet til skitroppar av norske instruktører på Island. --

Kampen mot de Stripete og svake

er en meget viktig del av den norske hjemmefrontens oppgaver. Alle vet at det finnes "jössinger" som ikke er villig til å yte selv det minste offer for å vise at de er gode nordmenn. Enda verre er det når de i sine gjerninger opptrer direkte unorsk. Den alminnelige meningen er slike folk, som bare er norske i kjeften, i mange tilfelle fortjener samme dom som quislingene. De skal ikke unnskyldes seg med at de "ikke visste" at de ikke gjorde sin plikt. Etter 5 års okkupasjon bør enhver vite hva det kreves av ham - og er han i tvil så er det best å unnlate å utføre de tvilsomme handlingene.

For norske arbeidere er det selvsagt mest nedslidende når noen av deres egne klassefeller viser en svak holdning. Blant alle devisste arbeidere har det derfor vært stor hærme når de i den siste tiden har kunnet se norske arbeidere iferd med å bygge bunkers og forsvarsanlegg for tyskerne. Noen mener kanskje at de vil bli ettersøkt om de nekter å utføre slikt arbeid. Det hjelper ikke! I en så stor by som Oslo er det mulig å stikke seg vekk. Tyskerne har ingen rett til å kreve slikt arbeid av nordmenn. Enhver vet hva disse bunkersene i Oslo skal brukes til. I folkets øyne er det en grov forbrytelse å arbeide på slike anlegg, så sant en ikke har en revolver direkte i ryggen. Parolen til alle arbeidere er derfor: VEKK FRA DE TYKE MILITÆRE ANLEGG!

Direktør Hardy Lundheim

Kongensgt. 6, Norsk Skinnforedling A/S oppsa 11/4 26 mann fra sin bedrift i Sandvika. Disse sluttet 19/4 og ble av arbeidsformidlingen beordret på vedhugst. Fabrikken har vesentlig drevet med foredling av saueskinn til tyskerne og tjent store penger. Direktøren er visstnok ikke medlem av NS, men svært gla i penger.

Motormaskinist og maskinmester Asbjørn Sjuls Narverud

ved Oslo Samvirkelags Bakeri har ved flere anledninger vist alt for stor tjenestevillighet overfor tyskerne. Han har også forsøkt seg med lønnspress. Vi synes derfor han fortjener å "henges ut" som eksempel på en dårlig nordmann.

Dagens TT.

De aktive sabotørene sprenger når det er nødvendig. De passive sabotører skader tyskerne like mye ved summen av alle de små pausene som bremser virksomheten. Vi skal derfor arbeide med lim på novene. Vi Tellor Til Ti mellom hvert håndgrep.

Kort nytt:

En del av de russene som har deltatt i de russiske Vlassov-avdelingene her i landet, er fra først våpnene. Tyskerne har fått mistanke om at mange av de slett ikke har omvendt seg til nazismen. -- En plan for norsk ruteflygning etter krigen er utarbeidet i London. Planen vil bli satt i verk så snart Norge er fritt. -- Den tyske överstkommanderende i Halden, oberstløytnant Schilder, er flyktet til Sverige. - Omkring 1000 hjemmestyrkefolk deltok i den stort anlagte sabotasjen mot jernbanenettet for en måned siden. I alt har hjemmestyrkene foretatt mer enn 870 angrep i transportslaget. -

Dansk:

På et plakkatgjerde i Danmark sto det med store bokstaver: God fanden huvde Hitler! Like under var det skrevet med små, men tydelige bokstaver: Jeg vil ikke ha ham. Arbdigst Fanden.

Okkupasjonstidens siste 1. mai.

Opplever vi om få dager, denne dagen som mer enn noen minner oss om arbeidersevagelsens kamp for frihet, økonomisk trygghet og internasjonal solidaritet. Dagen maner oss nå mer enn noensinne til fortsatt kamp for våre gamle idealer også for en

Norsk:
Siste Andriksen: På spørsmålet hva er det egentlig quislingene rør for? er jeg bemyndiget til å svare: De rør for livet. - Med velbegrundet aktsel, A. Andriksen.